

Til samtlige kommunalbestyrelser m.v.

Orienteringsskrivelse om ændringer af integrationsloven, repatrieringsloven og lov om aktiv socialpolitik som følge af vedtagelse af lovforslag nr. L 140 i Folketinget den 21. februar 2019.

15. marts 2019

Integrationskontor
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Folketinget har den 21. februar 2019 vedtaget lovforslag nr. L 140 om ændring af udlændingeloven, integrationsloven, repatrieringsloven og forskellige andre love (Videre adgang til inddragelse af opholdstilladelser for flygtninge, loft over antallet af familiesammenføringer, skærpet straf for overtrædelse af indrejseforbud og overtrædelse af opholds-, underretnings- og meldepligt, ydelsesnedsættelse for forsørgere m.v.).

Dette brev indeholder en orientering om ændringerne i integrationsloven og repatrieringsloven samt om ydelsesnedsættelse for forsørgere.

Ændringsloven og det bagvedliggende lovforslag kan i øvrigt findes på Retsinformation på: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=207366>

Lov nr. 174 af 27. februar 2019.

A. Indledning

Lovændringerne indeholder en række nye benævnelser af integrationsprogrammet, integrationsydelsen, medborgerskabserklæringen og integrationskontrakten. Endvidere opdeles integrationslovens personkreds i fire målgrupper i stedet for tre og lovens formålsbestemmelse justeres. Derudover afskaffes kommunernes pligt til at anvise en permanent bolig efter reglerne i integrationsloven. Reglerne om repatriering ændres blandt andet således, at målgruppen udvides, at kommunerne får mulighed for at tilbyde vejledning og opkvalificering i Danmark til alle personer i målgruppen for repatriering, at kommunerne skal indberette afgørelser om repatriering, og at kommunerne skal beskrive deres arbejde med repatriering i beskæftigelsesplanerne. Endelig ændres benævnelsen af integrationsydelser fra 1. januar 2020 til selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse, og ydelsen reduceres ligeledes med virkning fra 1. januar 2020 for forsørgere.

B. Ændringer i integrationsloven

1. Nye benævnelser

Program og ydelser

Integrationsprogrammet ændrer navn til *selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet* for alle nyankomne flygtninge og familiesammenførte til flygtninge. For andre familiesammenførte benævnes programmet fremover *introduktionsprogram*.

Integrationsydelsen benævnes fremover *selvforsørgelses- og hjemrejseydelsen* eller *overgangsydelsen*.

Benævnelserne af de to programmer skal ses i sammenhæng med justeringen af ordlyden i formålsbestemmelsen i integrationsloven om, at rammerne for opholdet i Danmark udgøres af opholdsgrundlaget. For nogle vil det klare udgangspunkt være midlertidigt ophold og et klart udgangspunkt om hjemrejse, når beskyttelsesbehovet ikke længere er til stede, eller opholdstilladelsen ikke forlænges, og for alle vil der være fokus på selvforsørgelse så hurtigt som muligt.

Alle, der hidtil har modtaget integrationsprogram, vil derfor modtage enten selvforsørgelses- og hjemrejseprogram eller introduktionsprogram. Denne understregning af rammer og en klar forventningsafstemning via de nye benævnelser for programmet betyder også, at for nyankomne flygtninge m.v., der indgår i et selvforsørgelses- og hjemrejseprogram efter integrationsloven, ændres benævnelsen på integrationsydelsen til en selvforsørgelses- og hjemrejseydelse. For andre ændres benævnelsen for ydelsen til overgangsydelse.

Der ændres ikke i indholdet af programmet.

Kontrakt og erklæring

Integrationskontrakten benævnes *kontrakten* og erklæringen om integration og aktivt medborgerskab i det danske samfund ændres til *opholds- og selvforsørgelseserklæring*.

Erklæringen underskrives både af nyankomne udlændinge, som tilbydes et program efter integrationsloven og af forskellige persongrupper under udlændingeloven som betingelse for henholdsvis at opnå permanent opholdstilladelse og for at få ægtefællesammenføring.

Opholds- og selvforsørgelseserklæringen er samtidig rent indholdsmæssigt blevet opdateret og tilpasset, så teksten afspejler alle de persongrupper, som underskriver erklæringen og for nogle det klare fokus på midlertidighed og hjemrejse.

Den nye erklæring er opdelt i to dele. Første del vedrører alle de udlændinge, som i forskellige situationer skal underskrive erklæringen. Dvs. både nyankomne udlændinge og udlændinge, der skal underskrive erklæringen som betingelse for at opnå permanent opholdstilladelse og ægtefællesammenføring. Anden del vedrører de særlige forhold, som derudover gør sig gældende for nyankomne udlændinge. Anden del er markeret med en overskrift for nyankomne, for at understrege, at dele af erklæringen er særligt rettet til nyankomne.

Den nye erklæring er vedhæftet dette brev og findes også på ministeriets hjemmeside.

2. Ny opdeling af integrationslovens personkreds

Integrationslovens personkreds består af udlændinge, der er flygtninge, familiesammenførte eller indvandrere. Fra den 1. juli 2019 opdeles lovens afgrænsning af familiesammenførte udlændinge i to nye hovedgrupper. Således at familiesammenførte til flygtninge bliver en selvstændig gruppe, og andre familiesammenførte udlændinge, herunder familiesammenførte til fastboende danske statsborgere og fastboende udlændinge, der har haft opholdstilladelse i mere end de sidste tre år, udgør en særskilt gruppe.

Integrationsloven vil fortsat omfatte en bredere kreds af nyankomne udlændinge, men personkredsen vil for fremtiden være opdelt i fire hovedgrupper i stedet for de nuværende tre, nemlig: flygtninge, familiesammenførte udlændinge til en flygtning, andre familiesammenførte udlændinge samt indvandrere. Der ændres ikke ved definitionen af, hvad der forstås ved en flygtning eller en indvandrer i integrationslovens forstand.

Den nye opdeling af personkredsen skal ses i sammenhæng med, at det tidligere integrationsprogram ændrer navn til henholdsvis et selvforsørgelses- og hjemrejseprogram for alle nyankomne flygtninge og familiesammenførte til flygtninge eller et introduktionsprogram for andre familiesammenførte udlændinge. Opdelingen skal således sikre, at det er tydeligt, hvilke personer der fremadrettet skal modtage selvforsørgelses- og hjemrejseprogram, og hvilke personer der skal modtage et introduktionsprogram, jf. afsnit B.1 ovenfor.

3. Justering af formålsbestemmelsen

Formålsbestemmelsen i integrationslovens § 1 sætter rammerne for integrationspolitikken og favner alle nyankomne udlændinge med ophold i Danmark, omfattet af lovens personkreds i integrationslovens § 2.

Regeringen lægger vægt på, at der under flygtninges ophold i Danmark skal være en klar ramme og en forventningsafstemning fra dag ét om, at opholdet er midlertidigt, og at indsatsen rettet mod job og selvforsørgelse ikke ændrer på, at man som udgangspunkt skal vende tilbage til sit hjemland, når beskyttelsesbehovet ophører.

Formålsbestemmelsen er nu justeret, så den bedre afspejler den klare ramme for udlændingepolitikken og sikrer den rette forventningsafstemning for nyankomne.

Bestemmelsen betoner fortsat vigtigheden af, at udlændingen tager ansvar for egen integration, bliver selvforsørgende, får en forståelse for de danske værdier m.v. Formålet er endvidere fortsat at fremme muligheden for, at samfundets borgere, virksomheder, myndigheder, institutioner og foreninger m.v. kan bidrage til integrationsindsatsen.

4. Afskaffelse af kommunernes pligt til at anvise en permanent bolig efter integrationsloven

Efter de hidtil gældende regler i integrationslovens kapitel 3 var kommunerne forpligtet til – ved modtagelse af nye flygtninge, der blev visiteret til kommunen – at anvise en permanent bolig, når det var muligt. Indtil det var muligt, skulle kommunen anvise et midlertidigt opholdssted.

Fremover skal kommunen fortsat anvise et midlertidigt opholdssted til de nye flygtninge, der visiteres til kommunen. Men nyankomne flygtninges særlige krav på en permanent bolig efter integrationsloven er ophævet, og kommunerne har ikke længere en særlig forpligtelse efter integrationsloven til at anvise en permanent bolig.

Såfremt den pågældende udlænding ikke har mulighed for selv at finde en bolig, har den pågældende samme adgang til at få hjælp fra kommunen, som alle andre boligtrængende borgere efter de almindelige principper og regler for løsning af kommunale boligsociale opgaver.

De flygtninge, som er boligsøgende i længere tid – også efter, at introduktionsperioden i medfør af integrationsloven er ophørt – skal have mulighed for at blive boende på et midlertidigt opholdssted under uændrede vilkår, indtil den pågældende selv kan skaffe en bolig, eller kommunen kan anvise en anden bolig.

Kommunen har endvidere fortsat mulighed for at anvise en permanent bolig efter integrationsloven til de flygtninge, som er omfattet af integrationslovens regler om boligplacering, og som kommunen har pligt til at anvise et midlertidigt opholdssted.

Der ændres ikke ved reglerne om, hvad der forstås ved midlertidige opholdssteder.

Endvidere præciseres det i loven, at kommunen ikke kan anvise et midlertidigt opholdssted eller en permanent bolig, der er beliggende i et udsat boligområde. Der er tale om videreførelse af det ubetingede forbud mod anvisning af et midlertidigt opholdssted eller en bolig i sådanne områder. Reglerne tilpasses samtidig de ændringer af lov om almene boliger, som blev gennemført ved lov nr. 1322 af 27. november 2018 om nye kriterier for udsatte boligområder og ghettoområder, initiativer til udvikling eller afvikling af ghettoområder, skærpelse af anvisnings- og udlejningsregler, ophævelse af lejekontrakt på grund af kriminalitet m.v.

5. Fravigelse af krav om kontinuerlige virksomhedsrettede tilbud ved deltagelse i tilbud efter repatrieringsloven

Kommunerne får fremover mulighed for at tilbyde vejledning og opkvalificering i Danmark til alle personer i målgruppen for repatriering efter en konkret vurdering, når det vurderes at være relevant i forhold til at understøtte og forberede en varig tilbagevenden til hjemlandet eller et tidligere opholdsland.

Kommunerne får samtidig mulighed for at fravige kravet i integrationslovens § 17 a om en kontinuerlig virksomhedsrettet indsats for de udlændinge, der er omfattet af integrationsloven og som tilbydes vejledning og opkvalificering efter repatrieringsloven. Det gælder, hvis udlændingens deltagelse i et tilbud efter repatrieringsloven vil betyde, at den pågældende udlænding ikke kan overholde kravene i integrationsloven om en kontinuerlig virksomhedsrettet indsats. Om tilbuddene henvises til afsnit C nedenfor.

6. Hjælp i særlige tilfælde

Kommunalbestyrelsen afholder fremover endeligt udgifterne til hjælp i særlige tilfælde efter kapitel 6 i integrationsloven. I dag forhindrer lovgivningen ikke, at der udbetaltes hjælp efter kapitel 10 i lov om aktiv socialpolitik til udlændinge i de første 3 år efter, at kommunalbestyrelsen har overtaget ansvaret for udlændingen.

Da staten fortsat refunderer 50 pct. af kommunernes udgifter til hjælp i særlige tilfælde efter kapitel 10 i lov om aktiv socialpolitik, bestemmes det i integrationslovens § 39 a, at udlændinge omfattet af integrationslovens kapitel 6 alene kan modtage hjælp i særlige tilfælde efter integrationslovens kapitel 6.

Personer omfattet af integrationslovens kapitel 6 vil dog fortsat kunne modtage hjælp efter §§ 81 a og 82 a i lov om aktiv socialpolitik, som ikke findes tilsvarende i integrationsloven. Efter § 81 a i lov om aktiv socialpolitik kan kommunen yde hjælp til rimeligt begrundede midlertidige huslejeudgifter til en person, der er udsættelsestruet på grund af huslejerestancer, hvis det på sigt kan forebygge, at personen udsættes af boligen. Efter § 82 a i lov om aktiv socialpolitik kan kommunen yde tilskud til betaling for tandpleje til personer, som modtager integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp på lavt niveau.

Ifølge de tidligere gældende regler i integrationsloven fandt bestemmelserne om hjælp i særlige tilfælde anvendelse de første 3 år efter, at kommunalbestyrelsen har overtaget ansvaret for udlændingen. Bestemmelserne i integrationslovens kapitel 6 om hjælp i særlige tilfælde finder fremover anvendelse de første 5 år efter, at kommunalbestyrelsen har overtaget ansvaret for udlændingen.

Kommunen afholder fremover fuldt ud udgifterne efter kapitel 6 i integrationsloven, mens der fortsat er 50 pct. statsrefusion af udgifterne efter kapitel 10 i lov om aktiv socialpolitik.

Den nye bestemmelse i integrationslovens § 45, stk. 3, fastslår, at staten fortsat refunderer 50 pct. af kommunernes udgifter i forbindelse med udlændinges deltagelse i selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet eller introduktionsprogrammet, jf. § 23 f, og til hjælpemidler i form af arbejdsredskaber og mindre arbejdspladsindretninger efter § 24 a, stk. 2.

C. Ændringer i repatrieringsloven

Udvidet målgruppe

Danske statsborgere med dobbelt statsborgerskab, der i forbindelse med repatriering løses fra deres danske statsborgerskab, har nu mulighed for at søge om repatrieringsstøtte. Det er en betingelse for at få adgang til støtten, at den pågældende i forbindelse med udrejse løses betinget fra sit danske statsborgerskab. Herudover er det en betingelse for udbetaling af anden del af repatrieringsstøtten, som vedrører støtte til etablering, sygeforsikring eller behandlingsudgifter samt skolegang, at den pågældende er ubetinget løst fra sit danske statsborgerskab.

Mulighed for at modtage repatrieringsstøtte til lande, hvor der meddeles ophold efter udlændingelovens § 7, stk. 3

Der er fremover mulighed for at yde økonomisk støtte til personer med mere end ét års lovligt ophold i Danmark, der frivilligt ønsker at repatriere til et land, hvor sikkerhedssituationen er af en sådan karakter, at der aktuelt er mulighed for at få midlertidig opholdstilladelse i Danmark efter udlændingelovens § 7, stk. 3 (midlertidig beskyttelsesstatus på grund af de generelle forhold i hjemlandet).

Vejledning og opkvalificering

Derudover får kommunerne mulighed for at tilbyde vejledning og opkvalificering i Danmark til alle personer i målgruppen for repatriering, når det vurderes at være relevant i forhold til varig tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland. Der vil f.eks. være tale om mulighed for korterevarende opkvalificerende kurser, eksempelvis i AMU-regi.

Personer, der tager imod tilbuddet vil fortsat kunne modtage ydelser efter ydelseslovgivningen, det vil sige lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., sygedagpenge-loven og lov om aktiv socialpolitik.

Registrering af repatrieringer

Efter den hidtil gældende praksis har kommunerne alene foretaget frivillige indberetninger om afgørelser efter repatrieringsloven.

Med henblik på at sikre en systematisk registrering af repatrieringer, herunder at gennemføre tilsyn og kontrol med repatrieringsordningen, indføres en retlig forpligtelse for kommunerne til at indberette afgørelser efter repatrieringsloven. Kommunernes indberetninger skal i praksis foregå som i dag til Dansk Flygtningehjælp, der for tiden på vegne af Udlændinge- og Integrationsministeriet varetager den individuelle og generelle rådgivningsopgave om repatriering.

Beskrivelse af repatrieringsindsatsen i beskæftigelsesplanen

Fremover skal kommunerne – som en fast del af den årlige, lokale beskæftigelsesplan – beskrive, hvordan den enkelte kommune arbejder med rådgivning og information om repatriering. Denne ændring er foretaget i lov om organisering af beskæftigelsesindsatsen. Formålet er at skabe større fokus på kommunernes ar-

bejde med repatrieringsindsatsen. Dette gælder både internt i kommunen, men også mellem kommuner og andre aktører på repatrieringsområdet, så der skabes muligheder for vidensdeling, herunder med fokus på, hvordan kommunerne har implementeret den systematiske vejledningspligt i integrations- og beskæftigelsesindsatsen.

Vejledning om repatrieringsloven

Der henvises til den opdaterede vejledning om repatrieringsloven, der forventes at blive offentliggjort i maj 2019.

D. Ydelsesnedsættelse for forsørgere

Pr. 1. januar 2020 nedsættes selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelsen for forsørgere:

- selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse for enlige forsørgere nedsættes med 2.000 kr. fra 12.145 kr. til 10.145 kr. pr. måned (2019-niveau), og
- selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse for samboende og gifte forsørgere nedsættes med 1.000 kr. pr. person pr. måned fra 8.498 kr. til 7.498 kr. (2019-niveau) pr. person – svarende til 2.000 kr. pr. husstand.

Nedsættelsen gælder først, når der er optjent ret til den halve børne- og ungedydelse, dvs. efter 36 måneders ophold i Danmark.

Enlige forsørgere defineres i lov om aktiv socialpolitik – uanset alder – på baggrund af, om forælderen har erhvervet ret til ekstra børnetilskud efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Samlevende og gifte forsørgere afgrænses i loven på baggrund af, at de ikke har erhvervet ret til ekstra børnetilskud efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

Personer, der har optjent børne- og ungedydelse efter den tidligere optjeningsperiode på 2 års bopæl eller beskæftigelse inden for de seneste 10 år, vil være omfattet af nedsættelsen, da alle omfattet af denne ordning pr. 1. januar 2020 vil være berettiget til den fulde børne- og ungedydelse.

Har begge forældre optjent hel eller delvis ret til børne- og ungedydelse, er den af forældrene, der har arbejdet eller boet i Danmark i den længste periode, afgørende for udbetalingsniveauet.

Når integrationsydelsen for forsørgere nedsættes sker der tilsvarende en nedsættelse af loftet over ydelser til kontanthjælpsmodtagere m.v. med henholdsvis 2.000 kr. for enlige forsørgere og 1.000 kr. for samlevende og gifte forsørgere pr. person.

Samtidig nedsættes loftet for ægtefæller, som ikke opfylder 225-timersreglen, og hvor en eller begge ægtefæller er berettiget til integrationsydelse.

Ydelsesnedsættelsen gælder ikke integrationsydelsesmodtagere, der har optjent mindre end 36 måneders børne- og ungeydelse. Loftstørrelserne for disse personer er derfor uændrede.

E. Ikrafttrædelse

Ændringerne trådte i kraft den 1. marts 2019, jf. dog nedenfor.

Det betyder, at afskaffelsen af kommunernes pligt til at anvise en permanent bolig efter integrationsloven har virkning for de flygtninge, som Udlændingestyrelsen visiterer til en kommune i medfør af integrationslovens § 10 efter den 1. marts 2019.

De nye benævnelser af integrationsprogrammet og opdelingen af integrationslovens personkreds i 4 målgrupper træder i kraft den 1. juli 2019.

De nye benævnelser af ydelserne implementeres parallelt med nedsættelse af ydelsen fra den 1. januar 2020.

Med venlig hilsen

Lars von Spreckelsen-Syberg

Kontorchef